

[STEVEN VANDEN BUSSCHE](#) / 1 april 2020

Waalse overheid investeert in productie chirurgische mondmaskers *

Leestijd: 5 minuten

GRATIS

0

Eind mei moeten bij een producent van lucht- en waterfilters, nabij Charleroi, op industriële schaal geproduceerde chirurgische mondmaskers van de band rollen. Daarvoor is een aanpassing van het productieapparaat nodig, want kleinschalige initiatieven kunnen onmogelijk de vereiste volumes en kwaliteit leveren. En daar komt de Waalse overheid in tussen.

Chirurgische mondmaskers kunnen zowel artsen, ziekenhuismedewerkers als patiënten tegen ziekteverwekkers beschermen uit de neus en mond. Ze zorgen er namelijk voor dat speeksel- en slijmdruppeltjes niet verspreid worden. Aangezien er geen strategische voorraad meer was in ons land, wordt momenteel koortsachtig in het buitenland gezocht naar geschikt beschermingsmateriaal. De vraag is groter dan het aanbod en een aantal bestellingen bleken alvast omstreden. Behalve chirurgische mondmaskers, is er ook een tekort aan FFP-maskers (ademhalingsbeschermingsmaskers) die bijvoorbeeld op intensieve zorgen gebruikt worden.

Waals minister van Economie Willy Borsus investeert in Deltrian om op korte termijn twee productielijnen voor chirurgische mondmaskers op te zetten in Charleroi

Chirurgische mondmaskers komen momenteel vooral uit enkele Aziatische landen. "De productie van dergelijk textiel, in grote volumes en aan lage prijzen, is al langer niet meer rendabel in West-Europa", zegt directeur **Stijn Devaere** van **Centexbel**, een competentiecentrum voor de textiel- en kunststofverwerkende industrie in België en Europa.

"Dat is ook één van de verklaringen waarom chirurgische mondmaskers, een product met weinig meerwaardecreatie, hier niet gemaakt wordt." **Fedustria**, de beroepsvereniging van bedrijven uit de textiel-, hout- en meubelindustrie, merkt nog op dat onze textielindustrie dan wel gespecialiseerd is in technisch textiel, maar het telkens om heel gespecialiseerde niches van zeer uiteenlopende producten gaat.

Dokter met chirurgisch mondmasker (Foto: Artur Tumasjan (Unsplash))

Maar daar komt dus binnenkort verandering in.

Waals minister van Economie **Willy Borsus** (MR) maakte dinsdagavond bekend dat een producent van lucht- en waterfilters op korte termijn twee productielijnen voor chirurgische mondmaskers kan opzetten in België. Producent **Deltrian International** uit Fleurus, nabij Charleroi, bleek van de vier bedrijven die een Waalse taskforce selecteerden de meest geschikte.

De Waalse overheid heeft daarvoor met Deltrian een nieuw bedrijf opgericht, **Newco**. Drie Waalse investeringsmaatschappijen bezitten daarvan 49% van de aandelen, meldt de minister. Het bedrijf moet tegen eind mei operationeel zijn en naar schatting op jaarbasis 30 miljoen mondmakers kunnen produceren.

Productielijnen

“Deltrian had de juiste grondstof beschikbaar, maar kan die niet op de juiste manier neerleggen”, verduidelijkt Stijn Devaere van Centexbel. “Het bedrijf gaat productielijnen in gebruik nemen om de typische ‘non-wovens’ te maken, uit meestal drie lagen, die nodig zijn voor chirurgische mondmaskers.”

CENTEXBEL

Centexbel maakt deel uit van een Waals consortium van drie bedrijven (Sterigenics, AMB Ecosteryl en Lasea), twee onderzoekscentra (Materia Nova en Centexbel) en het Universitair Ziekenhuis van Luik. Het wil overigens binnen de drie weken een ontsmettingslijn opzetten voor mondmaskers.

Extra productielijnen opzetten, vergt uiteraard een investering. Die kan de markt niet zelf ophoesten. "Om die productielijnen aan te passen is investeringssteun nodig, maar even goed een afzet zekerheid voor de toekomst", merkt Devaere op. Franstalige media spreken over een investeringskost van 1,2 miljoen euro.

Er wordt in ons land nog steeds hoogwaardig (technisch) textiel geproduceerd, zoals allerlei soorten vlies of 'non-woven', een imitatiestof waarbij vezels uit polypropyleen samengebracht worden.

Chirurgische mondmaskers worden dus gemaakt uit non-woven, en dus niet gebreid of geweven. Toch is een omschakeling niet voor de hand liggend. "Er is nog altijd productie van non-wovens in ons land en er zijn producenten die effectief de juiste categorie non-wovens maken, maar dan vooral voor de hygiënische markt, zoals maandverbanden, pampers of wegwerkhandjes", weet Stijn Devaere.

"Drie weken geleden werd onderzocht of die bedrijven chirurgische mondmaskers konden produceren, maar het bleek technisch onhaalbaar. Stevigere non-wovens hebben bijvoorbeeld de nodige ademdoorlatendheid niet."

Deltrian International werd door de Waalse overheid gekozen voor de productie van chirurgische mondmaskers (Foto: © Benoit Doppagne (Belga))

Weefsels en breisels

Naast de industriële productie van mondmaskers, die er normaal gezien over twee maand aankomt, is er momenteel uiteraard een acuut tekort.

Er werd daarom ook onderzocht of bestaande confectiebedrijven dichtgesloten weefsels en breisels konden produceren. Dat leverde niet het gewenste resultaat op. "We hebben die getest, maar moesten helaas vaststellen dat zo goed als alle weefsels en breisels die we hier produceren of aanpassen niet voldoen aan de terechte eisen om bescherming te bieden", zegt Devaere.

LEVERINGEN

Uit cijfers van minister Philippe De Backer (Open Vld), hoofd van de corona-taskforce over de kwaliteit van mondmaskers en ander toegeleverd materiaal, blijkt dat er op 31 maart al bijna 23 miljoen chirurgische mondmaskers geleverd zijn. Daarvan zijn er 16,5 miljoen verdeeld. Tien procent van de maskers blijven in een strategische stock. Er zijn momenteel nog ruim 10,5 miljoen maskers in bestelling. Daarvan gaan er telkens 55% naar Vlaanderen, 30% naar Wallonië en 1% naar het Duitstalige gewest. Momenteel zijn er ruim 1,3 miljoen FFP2-mondmaskers geleverd en 4,5 miljoen in bestelling. Er zijn ook 5.000 FFP3-maskers in bestelling.

Dat geldt eigenlijk ook voor alle initiatieven van vrijwilligers of bedrijven die zelf mondmaskers produceren. “We ondersteunen uiteraard het initiatief dat iedereen engageert. Maar we moeten wel opmerken dat die productie niet geschikt is voor mensen die in de eerste lijn bescherming nodig hebben”, zegt Devaere. “Je kan die mensen onmogelijk met gelijk wat materiaal op pad sturen.”

Niet alleen Centexbel, maar ook de FOD Volksgezondheid of vrijwilligersgroepen als ‘**Creatives tegen Corona**’ plaatsen patronen online voor kleinschalige productie. Ze stellen wel telkens belangrijke voorwaarden naar gebruik.

De filtercapaciteit van chirurgische mondmaskers werkt van binnen naar buiten en hebben een filtercapaciteit die varieert naargelang het type, maar in eerste instantie beschermt tegen druppelbesmetting door neus en keel. Dergelijke mondmaskers die ingezet worden in de eerste lijn moeten voldoen aan de Europese Medische Hulpmiddelen richtlijn.

“Een belangrijke parameter is de ademdoorlatendheid, maar zeker ook de bacteriële filtratie-efficiëntie (BFI) tegen het inhaleren van kleine partikels. Normaal moet die BFI om bacteriën tegen te houden 95% bedragen, maar bij de meeste weefsels en breisels geraak je nog niet aan 50%. Er waren de afgelopen weken maar enkele kleine producenten die confectioneerden met de juiste non-woven”, zegt Devaere.

Vervalste testrapporten

Los van de kwaliteit is er nog een bijkomend probleem. Centexbel, dat ook kwaliteitscontroles uitvoert, stelde vast dat er vervalste of ongeschikte testrapporten waren voor medische mondmaskers die recent aangekocht werden.

Devaere: ‘Er zijn testrapporten die vervalst zijn en waarbij we dus over een vorm van criminaliteit kunnen spreken, maar er worden soms ook correcte testrapporten gebruikt die evenwel opgesteld werden voor een ander materiaal’

“Er zijn testrapporten die vervalst zijn en waarbij we dus over een vorm van criminaliteit kunnen spreken, maar er worden soms ook correcte testrapporten gebruikt die evenwel opgesteld werden voor een ander materiaal. Zowel bij mondmaskers van de overheid, als publieke en particuliere instellingen zien we louter op basis van de documenten dat meer dan de helft van de mondmaskers uit het buitenland niet helemaal in orde zijn”, zegt Devaere.

Centexbel verdubbelde haar testcapaciteit en werkt zeven dagen op zeven, maar merkt op dat er nog steeds een wachttijd van tien dagen is. De problemen met mondmaskers kwamen de afgelopen dagen ook aan de oppervlakte. Zowel in ons land, maar onder meer ook Spanje en Nederland zijn de afgelopen dagen honderdduizenden maskers teruggeroepen.

Beperkte certificeringsvereisten

Beperktere certificeringsvereisten zorgen ervoor dat de lokaal geproduceerde maskers snel op de markt gebracht kunnen worden. "In tegenstelling tot de ademhalingsbeschermingsmaskers (FFP) worden chirurgische mondmaskers via autocertificatie op de markt gebracht," legt Devaere uit.

"Als je alle testen hebt gedaan en kan aantonen dat het product aan alle vereisten voldoet, mag je een CE label dragen. Voor de productie van FFP-maskers moet je nog eens langs een certificeringsinstantie passeren."

Fa Quix (Fedustria): 'Chinezen verkopen aan prijzen waarvoor we in Europa geen mondmaskers kunnen maken. Zolang het goed ging, profiteerden we van de lage prijzen, nu het slecht gaat zitten we zonder voorraden'

De productie van dergelijke FFP maskers is overigens veel complexer en grondstoffen voor het filtraat worden niet lokaal gemaakt, verklaarde een onderzoeker van de UAntwerpen in De Standaard. Daar is namelijk de pasvorm zeer belangrijk zodat de in- en uitstroom goed gefilterd wordt. Concrete plannen voor de lokale productie van FFP-maskers zijn er tot dusver niet.

Boomerang van globalisering

Het is uiteindelijk de overheid die tussenbeide komt om de lokale productie van chirurgische mondmaskers op gang te brengen. En het zijn controle-instanties die zich vragen stellen over de kwaliteit van buitenlandse maskers.

"Dit is de prijs van globalisering die als een boomerang terugkeert", zegt **Fa Quix** van **Fedustria**, de beroepsvereniging van bedrijven uit de textiel-, hout- en meubelindustrie. "De Belgische confectie heeft sinds de jaren zeventig haar productie naar Tunesië, en in mindere mate Roemenië, overgebracht en is daarna zeer snel naar China, Bangladesh en Vietnam getrokken. Ook in onze buurlanden is die textielproductie weggetrokken."

"Chinezen verkopen aan prijzen waarvoor we in Europa geen mondmaskers kunnen maken. Zolang het goed ging, profiteerden we van de lage prijzen, nu het slecht gaat zitten we zonder voorraden", stelt Quix.

Ook bij Stijn Devaere van Centexbel klinken kritische geluiden over de tol van de globalisering. "Ik hoop dat we gaan nadenken over de gevolgen van de globalisering en de focus op de laagste prijs. Dat heeft wel zijn voordelen, maar omdat we hier geen productie meer hebben worden we geconfronteerd met de nadelen op vlak van veiligheid en gezondheid, maar ook op vlak van ecologie."